

Stichting Landelijk Ongedocumenteerden Steunpunt

jaarverslag
2009

Voorwoord

Steun geven aan mensen en organisaties die hulp bieden aan migranten zonder verblijfsvergunning is de reden van bestaan van Stichting LOS (Landelijk Ongedocumenteerden Steunpunt). In dit jaarverslag 2009 kunt U lezen hoe wij dat hebben gedaan.

Bijna had Stichting LOS niet meer bestaan. In 2008 leek het financieel niet meer mogelijk de organisatie in stand te houden. Maar juist de personen en groepen die van onze diensten gebruik maken vonden Stichting LOS onmisbaar en gaven aan dat een uitweg moest worden gezocht. Een interim-bestuur voortkomend uit de opvangorganisaties moest proberen de toekomst van Stichting LOS veilig te stellen.

Niet omdat organisaties zich van nature niet willen opheffen. Wel omdat de positie van migranten zonder verblijfsvergunning ('ongedocumenteerden') in Nederland zo aan verandering en verslechtering onderhevig was, dat de opvangorganisaties een steunpunt wat het bleef helpen hun werk zo goed mogelijk te doen, onmisbaar vonden. Dus werd uit hun midden een interim-bestuur gevormd. Willem-Jan van Wijk, Peter Kretzschmar, en Marieke Neuhaus zijn er als interim-bestuur in geslaagd Stichting LOS naar een nieuwe fase in haar bestaan te leiden. Alle waardering en dank daarvoor.

Het klimaat rond ongedocumenteerden is guur. In een moderne open samenleving zullen er altijd ongedocumenteerden zijn. De politiek zou dat als feit moeten accepteren. Economisch vervullen zij steeds meer een onmisbare rol, ook al wordt dat (nog) niet erkend. De vraag hoe hen op een humane manier te behandelen zal steeds indringender moeten worden gesteld. De vraag hoe hen – ook al zijn ze ongedocumenteerd – de kans te geven menswaardig te leven en daar zelf verantwoordelijkheid voor te (kunnen) nemen zal zich steeds meer opdringen. Of de samenleving dat nu wil of niet. Stichting LOS zal zich blijven inzetten voor het versterken van de hulp aan ongedocumenteerden en het zichtbaar maken van de problematiek.

Gelukkig staan we daarin niet alleen. Het afgelopen jaar hebben veel organisaties en fondsen onze activiteiten financieel mogelijk gemaakt. Wij zijn hen daarvoor dankbaar.

0 Inleiding

Stichting LOS (Landelijk Ongedocumenteerden Steunpunt) is een steunpunt voor mensen en organisaties die hulp bieden aan migranten zonder verblijfsvergunning. Zij onderhoudt het netwerk van mensen en organisaties die migranten zonder verblijfsvergunning ondersteunen en faciliteert onderlinge uitwisseling over hun inzet. Bovendien informeert zij media en politiek over hun ervaringen. Stichting LOS verzamelt kennis over de leefomstandigheden en de rechten van migranten zonder verblijfsvergunning en verspreidt deze kennis met als doel verbetering in hun situatie te brengen. Stichting LOS baseert zich hierbij op artikel 25 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, die ook geldt voor migranten zonder verblijfsvergunning¹⁾.

In 2009 heeft de stichting LOS zich vooral beziggehouden met:

1. Adviezen aan ongedocumenteerden en aan organisaties die hen bijstaan
2. Samenbrengen van mensen die ongedocumenteerden bijstaan, in diverse organisatieplatforms
3. Lobbyactiviteiten en beleidsbeïnvloeding, waaronder informeren van politici en media
4. Projecten: Leefsituatie uitgeprocedeerde alleenstaande mannen in Utrecht en Meldpunt Vreemdelingendetentie

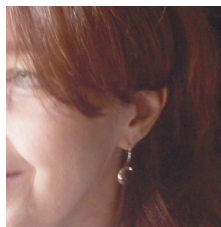
Daarnaast was het jaar 2009 bijzonder voor Stichting LOS omdat de organisatie vernieuwd werd, met een nieuw bestuur en een nieuwe opzet.

In het vervolg van de tekst gaan wij verder in op de hierboven beschreven activiteiten. Het financieel jaarverslag vindt u achteraan dit jaarverslag.

---

¹⁾ Dit artikel luidt:

Een ieder heeft recht op een levensstandaard, die hoog genoeg is voor de gezondheid en het welzijn van zichzelf en zijn gezin, waaronder inbegrepen voeding, kleding, huisvesting en geneeskundige verzorging en de noodzakelijke sociale diensten, alsmede het recht op voorziening in geval van werkloosheid ziekte, invaliditeit, overlijden van de echtgenoot, ouderdom of een ander gemis aan bestaansmiddelen, ontstaan ten gevolge van omstandigheden onafhankelijk van zijn wil. Moeder en kind hebben recht op bijzondere zorg en bijstand. Alle kinderen, al dan niet wettig, zullen dezelfde sociale bescherming genieten.

1 Adviezen aan ongedocumenteerden en organisaties die hen bijstaan

Dit is onze kerntaak. De stichting LOS reageert actief op vragen vanuit het veld en is vrijwel dagelijks beschikbaar voor hulpvragen. Actieve informatievoorziening vindt plaats via de nieuwsbrief en via informatiemailings tussendoor bij relevante ontwikkelingen. Tijdens bijeenkomsten zoals het Platform Migranten zonder Verblijfsvergunning komen de vragen aan de orde die bij de doelgroep leven en worden deskundigen uitgenodigd

In de praktijk bieden wij wat betreft advies aan de primaire doelgroep:

- Telefonische helpdesk (1-5 telefoontjes/ mails per dag, vooral vragen over opvang en over procedures. Ongeveer evenredig verdeeld over noodopvangen, instellingen zoals maatschappelijk werk of vrouwenopvang, en particulieren. Vragen betreffen voornamelijk opvangmogelijkheden, toegang naar medische zorg, mogelijkheden voor financiële steun (kinderbijstand), procedures, soms toegang naar onderwijs.
- Informatievoorziening naar instellingen, media, studenten, onderzoekers (5-10 telefoontjes of mails per week).
- Nieuwsbrief en andere directe informatievoorziening naar de hulpverleners (verzending per e-mail naar ruim 100 adressen). De nieuwsbrief komt eens per 2 weken uit, een extra informatiemailing meestal eens per maand. Aandachtsvelden zijn hierbij vooral de rechten van ongedocumenteerden. Speciale aandacht wordt besteed aan basisrechten, verblijfsvergunningsprocedures (asiel, medisch, buitenschuld, pardonregeling) en controlemaatregelen (identiteitscontroles en vreemdelingenbewaring).
- Voorlichting aan Migrantengroepen over basisrechten (20 maal in 2009) en Verkoop van de boekjes Basisrechten voor Ongedocumenteerden (verkoop ong. 200 exemplaren in 2009).
- Presentaties en lezingen over de mogelijkheden voor hulpverlening aan ongedocumenteerden (ongeveer 10 keer, onderwerpen betroffen onder andere de situatie van mensen zonder verblijfsvergunning in Nederland en het buitenland, kritiek op illegalen-onderzoek, hulpverlening na het pardon, en vreemdelingendetentie). Daarnaast participeerden we in bijeenkomsten van enkele lokale netwerken zoals het Gelders Netwerk, Vluchtalarm Maastricht, het vluchtelingenwerk in Zeeland en Amsterdamse zelforganisaties. Ook leverden we een actieve bijdrage aan het Bonjo-overleg waarin personen en organisaties participeren die kritisch zijn over vreemdelingenbewaring.
- Internationale contacten: Stichting LOS werkt voor wat betreft de Europese en internationale beleidsontwikkeling en lobby nauw samen met PICUM, het Platform for International Cooperation on Undocumented Migrants in Brussel. Voor een conferentie van PICUM in Londen in het kader van hun project Clandestino, heeft Stichting LOS een presentatie verzorgd.
- Publieksnieuwsbrief [Buiten de] Boot. Deze nieuwsbrief is in 2009 opgestart en wordt verzonden naar ongeveer 300 adressen. Doel is om geïnteresseerde leken te informeren over de ontwikkelingen met betrekking tot uitgeprocedeerde asielzoekers en andere migranten zonder verblijfsvergunning, en de hulpverlening aan hen. Tevens wil Stichting LOS met [Buiten de] Boot donateurs werven.

2 Samenbrengen van mensen die ongedocumenteerden bijstaan

De stichting LOS is initiator en deelnemer aan netwerken die de zorg om ongedocumenteerden betreffen. Zij zorgt ervoor dat relevante partners of informanten uitgenodigd worden en dat vanuit deze netwerken informatievoorziening en lobby naar politiek en media gerealiseerd wordt. In de praktijk bieden wij wat betreft het bouwen van netwerken binnen de doelgroep en met groeperingen daarbuiten:

- **PMZV: Platform Migranten Zonder Verblijfsvergunning**

Bij de vergaderingen van het Platform Migranten zonder Verblijfsvergunning komen telkens 20-30 mensen, allen actief rond de hulpverlening aan ongedocumenteerden (vooral uitgeprocedeerde asielzoekers). Het PMZV dient vooral als podium om elkaar te informeren en voor uitwisseling rondom nieuwe initiatieven en ontwikkelingen. Stichting LOS zorgt samen met een kerngroep voor de voorbereiding van de vergadering en voor het uitnodigen van sprekers.

Hierbij waren het afgelopen jaar telkens externe informanten aanwezig, die vanuit hun deskundigheid toelichting konden geven op actuele kwesties. Zo waren in 2009 aanwezig: Margreet Kroesen (Dokters van de Wereld), Marianne van der Kleij (Ombudsman), Adimka Uzozie (SAMAH, belangenorganisatie voor jonge asielzoekers), Paul Gademan (Politie Amsterdam), Annemarie Busser (Amnesty International), Bert Schriever (Vereniging Nederlandse Gemeenten), Jan Braat (gemeente Utrecht), Brigit Tunaydin (gemeente Eindhoven), Jan Palland (Dienst Terugkeer & Vertrek).

Het PMZV bestaat al ruim 20 jaar en zal natuurlijk de komende jaren voortgezet worden.

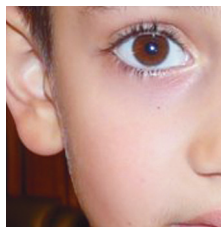
- **BMO: Breed Medisch Overleg**

Hierbij komen organisaties samen die zich bezighouden met het recht op gezondheid. In dit breed samengestelde overleg wordt informatie uitgewisseld en activiteiten gepland om de gezondheidszorg voor ongedocumenteerden toegankelijk te houden.

Deelnemers zijn afkomstig van Dokters van de Wereld, Pharos / Lampion, de Johannes Wier - stichting, SKIN (Samen Kerk in Nederland, migrantenkerken), de GGD-Rotterdam en -Den Haag, en lokale partnergroepen in resp. en Haag (OKIA: Ondersteunings Comité Illegale Arbeiders), Rotterdam (ROS: Rotterdams Ongedocumenteerden Steunpunt), Eindhoven (Vluchtelingen in de Knel) en Utrecht (STIL, Solidariteitsorganisatie voor vluchtelingen en migranten zonder verblijfsvergunning). In 2009 was het belangrijkste thema de invoering van de nieuwe regeling voor vergoeding aan artsen die zorg verlenen aan mensen zonder verblijfsvergunning. Het BMO kwam in 2009 6 keer bijeen.

Vanuit het BMO is halverwege 2009 een rapportage verschenen: Toegankelijkheid van gezondheidszorg voor mensen zonder verblijfsstatus: een knelpuntenrapportage. Als belangrijkste knelpunt wordt in deze rapportage genoemd de onwetendheid bij artsen en de toegankelijkheid van tandartsenzorg. Deze rapportage is opgestuurd naar de leden van de Commissie Volksgezondheid, maar lijkt helaas in de beleidsevaluatie niet meegenomen te zijn.

Eind 2009 heeft het BMO een brief aan alle GGD'en in Nederland gestuurd met het verzoek om haar verantwoordelijkheid voor toegang tot de medische zorg voor mensen zonder verblijfsvergunning serieus inhoud te blijven geven, ook al is de formele rol van de GGD als tussenpersoon voor de vergoeding vervallen.

3 Initiëren van lobbyactiviteiten

Vanuit veel van de bovengenoemde netwerkactiviteiten is gelobbyd voor het verbeteren van de positie van ongedocumenteerden. Genoemd kunnen worden:

- **Aanmelding 'Grensgevallen'**

Grensgevallen zijn pardonkandidaten die afgewezen zijn omdat zij enige tijd in het buitenland hebben verbleven. In samenwerking met vele partners, waaronder vooral het ASKV/ Steunpunt Vluchtelingen in Amsterdam, heeft Stichting LOS in 2008 via een buscampagne gevraagd om deze groep alsnog onder het pardon te laten vallen. Uitkomst van deze campagne was de toezegging van Justitie om schrijnende gevallen nogmaals te beoordelen. Dit zou dan vooral de groep betreffen waarbij een goede reden was voor het vertrek naar het buitenland, zoals medische zorg of bezoek aan aldaar verblijvende gezinsleden.

In 2009 is hard gewerkt aan het vaststellen van landelijk uniforme criteria voor de aan te melden groep grensgevallen. In alle provincies zijn contactpersonen benaderd. Zij verzamelden de aanmeldformulieren en beoordeelden de onderliggende documentatie. INLIA, een van deelnemende organisaties uit Groningen heeft deze stukken uiteindelijk bij Justitie ingeleverd. Helaas is al deze gezamenlijke inzet zonder resultaat gebleven.

- **Opvang voor rechtmatig verblijvenden**

In december 2008 werd een motie van Tweede Kamerlid Spekman (PvdA) aangenomen, waarin gepleit werd voor opvang van ex-asielzoekers die daarna een reguliere verblijfsaanvraag doen, met name een verblijfsaanvraag op medische gronden. In 2009 is gezamenlijk met andere partners gepleit voor een zo ruim mogelijke groep die op deze motie een beroep zou kunnen doen. Daartoe werden (in samenwerking met het ASKV/ Steunpunt Vluchtelingen in Amsterdam) drie bijeenkomsten georganiseerd, waarvan twee met de landelijke politici en één met NGO's. Stichting LOS was actief betrokken bij het schrijven van een alternatief voorstel, de voorbereiding van de bijeenkomsten, en de verslaglegging daarvan.

In 2010 is de regeling voor opvang van rechtmatig verblijvenden in werking getreden, helaas minder ruim dan de lobbyisten hadden gehoopt: alleen de groep mensen met een medische aanvraag vallen eronder. In december 2009 heeft kamerlid Ed Anker (CU), naar aanleiding van alle gesprekken, nogmaals een motie voor opvang van rechtmatig verblijvenden ingediend. Deze motie is aangenomen, maar de uitwerking laat nog op zich wachten.

- **Nacht van de vervanging**

De Nacht van de Vervanging is een middel om te laten zien dat noodopvang voor uitgeprocedeerde asielzoekers nog nodig is. Tijdens de Nacht van de Vervanging vervangen lokale prominenten voor één nacht het werk van de noodopvangen. De Nacht van de Vervanging is inmiddels al 4 keer georganiseerd, de laatste keer op 8 september 2009. Aanleiding was de dreiging van het stoppen van gemeentelijke financiering van lokale Noodopvangen. De Nacht van de Vervanging 2009 werd georganiseerd in de steden: Amsterdam, Utrecht, Eindhoven, Maastricht, Nijmegen en den Haag. Stichting LOS was betrokken bij zowel de landelijke als de plaatselijke organisatie.

- **Klacht over opstratzetting van kinderen bij het Europees Comité voor Sociale Rechten**

Al in 2006 is Defence for Children in samenwerking met advocatenkantoor Fischer gestart met het opstellen van een klacht bij het Europees Comité voor Sociale Rechten, wat de naleving van het Europees Sociaal Handvest bewaakt. De klacht betrof het feit dat Nederland het recht op onderdak voor 'illegale' kinderen schendt. Stichting LOS, Unicef en NJCM (Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten) hebben deze klacht ondersteund. In 2008 is de klacht formeel ingediend en in 2009 ontvankelijk verklaard. Naar aanleiding daarvan is een persbericht uitgestuurd. In oktober 2009 heeft het Europees Comité voor Sociale Rechten de klacht gegrond verklaard. Na een termijn van vier maanden voor het geven van een reactie door de Ministerraad, is het besluit in februari 2010 openbaar gemaakt.

- **Wetsvoorstel 'geen legaal verblijf na illegaal verblijf'**

Eind 2009 werd Stichting LOS erop attent gemaakt dat binnenkort gestemd zou worden over een wetsvoorstel waardoor migranten die ooit illegaal waren geweest, nooit meer legaal zouden kunnen worden. Naar aanleiding van dit wetsvoorstel heeft Stichting LOS samen met organisaties als STIL uit Utrecht en OKIA uit Den Haag een brandbrief naar de Tweede Kamer gestuurd en een handtekeningenactie op touw gezet. Meerdere andere verontruste partijen, waaronder Amnesty International, VluchtelingenWerk, wetenschappers en gemeenten, hebben hun stem ook laten horen. Het resultaat van al deze inzet was dat de stemming steeds meer werd uitgesteld en dat het wetsvoorstel uiteindelijk in 2010 met de val van het kabinet controversieel werd verklaard. Net vóór de val van het kabinet was nog een wijzigingsvoorstel gepubliceerd, waarop Stichting LOS samen met OKIA nog een kritisch commentaar heeft geschreven.

- **Schaduwrapportage IVESCR**

Op initiatief van het ASKV/ Steunpunt Vluchtelingen uit Amsterdam heeft Stichting LOS samen met Defence for Children meegewerkt aan de schaduwrapportage voor de IVESCR (VN-verdrag voor Sociale en Economische rechten).

- **Gezondheidszorg voor ongedocumenteerden**

Zoals hierboven al beschreven heeft het BMO haar Knelpuntenrapportage gestuurd naar de Tweede Kamer. Tevens zijn brieven naar de GGD'en gestuurd.

- **Vreemdelingendetentie**

Stichting LOS is in 2009 uitgenodigd als deelnemer aan de Ronde Tafel conferentie van de Commissie Justitie van de Tweede Kamer over vreemdelingendetentie. Voorafgaand daaraan is een brief gestuurd met knelpunten over dit thema. Tijdens de Ronde Tafel zijn de aanwezigen geïnformeerd over de ervaringen van Stichting LOS met betrekking tot dit onderwerp.

- **Lobbybrieven Tweede Kamer**

In 2009 is Stichting LOS begonnen met het regelmatig schrijven van lobbybrieven aan leden van de Tweede Kamer, steeds vóór belangrijke kamerdebatten waarin de positie van migranten zonder verblijfsvergunning aan de orde was. In 2009 brieven geschreven over het gemis aan opvang van asielzoekers die in de snelle procedure zijn afgewezen, over medische aspecten in de asielprocedure, en over bovengenoemd wetsvoorstel waarbij eerder illegaal verblijf een reden is om een verblijfsvergunning te weigeren.

4 Projecten

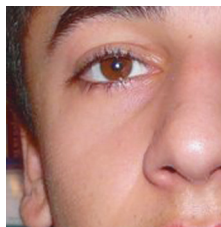
4.1 Project Leefsituatie uitgeprocedeerde alleenstaande mannen in Utrecht

In 2008 is Stichting LOS begonnen met onderzoek naar de effecten van het illegalenbeleid op het leven van uitgeprocedeerde asielzoekers in Utrecht. Het onderzoek was afgerond eind 2009 en is gepubliceerd in februari 2010. Het rapport is op 18 februari tijdens een publieksconferentie aangeboden aan Wethouder van der Sluis. Het onderzoek is grotendeels betaald door de gemeente Utrecht.

Voor het onderzoek zijn 88 mannen geïnterviewd die in de stad Utrecht hadden gewoond en voor het pardon in aanmerking wilden komen. Zij zijn bevraagd over de manier waarop zij zelfstandig hebben overleefd in de illegaliteit. Daarnaast is uitgebreid literatuuronderzoek gedaan naar de leefomstandigheden en het beleid ten aanzien van mensen zonder verblijfsvergunning. Belangrijke uitkomsten van het onderzoek zijn: de grote afhankelijkheid van landgenotenhulp, de ernst van het gebrek aan geld en onderdak, de onwetendheid van het bestaan van voorzieningen zoals de toegang tot medische zorg, en het gebrek aan veiligheid wat resulteerde in wegloupedrag bij ongevallen en niet-melden van strafbare feiten. De precare leefsituatie heeft alles te maken met het illegalenbeleid van de Rijksoverheid, waarbij mensen zonder verblijfsvergunning van voorzieningen worden uitgesloten. Naar aanleiding van het onderzoek zijn aanbevelingen aan de Rijksoverheid, lokale overheden, en aanbevelingen voor verder onderzoek gedaan.

4.2 Project Meldpunt Vreemdelingendetentie

In 2009 is een start gemaakt met het Meldpunt Vreemdelingendetentie, door middel van het verzamelen van informatie, het voorbereiden van een website en het leggen van relevante contacten. Het Meldpunt is in 2010 uiteindelijk van start gegaan. Doel van het Meldpunt is het verkrijgen van meer inzicht in de detentieomstandigheden van ongedocumenteerde vreemdelingen om daarmee het regime te kunnen verbeteren. Het Meldpunt registreert klachten over bijvoorbeeld de gezondheidszorg, het eten, de plaatsing in isolatie, mogelijkheden voor contact met de buitenwereld en dergelijke. Met behulp van advocaten wordt geprobeerd om deze klachten te onderbouwen en formeel in te dienen, om daarmee de leefomstandigheden voor de betrokken individuen te verbeteren. Voor het Meldpunt is een aparte website gebouwd: www.meldpuntvreemdelingendetentie.nl

5 Organisatie

Bij de Stichting LOS werkten in 2009 twee medewerkers: Rian Ederveen en Mieke Kox, beide voor 32 uur per week.

Het bestuur bestond in 2009 uit: Willem-Jan van Wijk (voorzitter), Peter Kretzschmar (secretaris), Marieke Neuhaus (penningmeester). In november 2009 is Willem-Jan van Wijk afgetreden, en is Roland Koel als secretaris aangetreden, waarbij Peter Kretzschmar de voorzittershamer heeft overgenomen. Begin 2010 heeft Nico van der Spek het voorzitterschap van Peter Kretzschmar overgenomen.

Eind 2008 stond Stichting LOS voor een moeilijke beslissing. Het toenmalige bestuur had besloten om de stichting op te heffen vanwege de slechte financiële vooruitzichten. De bekendmaking van dit besluit leidde tot vele verontrustte reacties: zeker dertig noodopvangen en organisaties schreven ons brieven waarin zij hun bezorgdheid lieten weten over dit besluit. Zij schreven niet alleen brieven, zij waren ook bereid om zelf verantwoordelijkheid te nemen. Op initiatief van deze achterban is een werkgroep geformeerd die opnieuw de financiële situatie heeft onderzocht en constateerde dat een doorstart mogelijk zou moeten zijn. Het toenmalige bestuur bleek bereid om Stichting LOS aan een nieuw bestuur over te dragen. Deze overdracht heeft eind 2008 plaatsgevonden. Het eind 2008 aangekomen nieuwe bestuur was geheel afkomstig uit de achterban. Zij beschouwde zich uitdrukkelijk als interim-bestuur, met als opdracht de stichting weer financieel gezond te maken en daarna over te dragen aan nieuwe bestuursleden.

In de loop van 2009 heeft dit bestuur gewerkt aan een nieuwe opzet van Stichting LOS: herzien van het visiedocument en de structuur van de stichting. Duidelijk was dat Stichting LOS alleen maar zou kunnen overleven door middel van projectfinanciering. In 2009 is dan ook begonnen met het formuleren van projectvoorstellen en het indienen daarvan bij fondsen. De oude 'moederfondsen' PIN, SKAN-fonds en Cordaid die Stichting LOS vanaf 2003 hebben ondersteund, hebben zich bereid verklaard voor deze overgangperiode een overbruggingsfinanciering ter beschikking te stellen. Marion Etman is als freelance fondsenwerfster gevraagd voor ondersteuning bij het vinden van de projectfinanciering. Zij heeft voor drie projecten succesvol gewerkt aan fondswerving: het Meldpunt Vreemdelingendetentie, het project Migrantengroepen en Ongedocumenteerde Hulpvragers, en tenslotte het project Versterken van netwerken in de Hulpverlening aan illegale Vrouwen. Al deze projecten worden in 2010 uitgevoerd.

6 Financiën

Stichting LOS moet haar financiering regelen via projectsubsidies waarmee ook de lopende kosten gefinancierd moeten worden en een deel van haar kerntaken. Stichting LOS richtte zich in 2009 dus op het ontwikkelen van projecten en het vinden van de bijbehorende fondsen. Gelukkig kan Stichting LOS bogen op een breed netwerk en goede naamsbekendheid, waardoor meerdere fondsen bereid waren projecten van Stichting LOS te steunen. Aangezien de projecten over meerdere jaren lopen, is een deel van de projectfinanciering ook alvast bedoeld voor het jaar 2010. Dat verklaart het overschot op de balans.

In het jaar 2009 is daarnaast ingezet op het verhogen van het aantal donateurs. Er is een donateurkrant [buiten de] Boot ontwikkeld met professionele inzet tegen solidaire of om-niet tarieven. Deze krant beoogt het informeren van een breder publiek (breder dan met de juridische nieuwsbrief) en het verhogen van het aantal donateurs. Tot nu toe zijn er 30 donateurs. Dit zal in de toekomst hoger moeten worden. Donateurwerving zal van groot belang blijven om inkomsten te garanderen.

Stichting LOS zal zich in de toekomst moeten blijven bewijzen richting de fondsen en hen moeten overtuigen van de noodzaak van financiering van het werk van Stichting LOS. De informatie voorziening via de telefonische helpdesk en het up-to-date houden van de juridische kennis zijn lastig financierbaar. Een extra moeilijkheid van Stichting LOS is dat zij zich richt op migranten zonder verblijfsvergunning, een onderwerp waar veel fondsen zich niet graag mee geassocieerd zien. Het blijft dus taak om fondsen te sensibiliseren voor het thema en hen te overtuigen van het belang om basisrechten van ongedocumenteerde migranten te beschermen. Ook in het belang van de Nederlandse samenleving.

Balans 2009

	Activa	Passiva
Reserves LOS	-	3.613
Resultaat boekjaar	-	35.101
Vorderingen	5.000	-
Vooruit betaalde kosten	.598	-
Saldo Kas	72	-
Saldo Giro	45.863	-
Saldo ASN Internetsparen	2.668	-
Reservering loonkosten	-	8.653
Reservering kosten P Coördinatie	-	870
Reservering kosten Fondswerving	-	964
Kortlopende schulden	-	-
Overlopende passiva	-	5.000
Activa en Passiva Totaal	54.200	54.200
Reserve d.d. 1-1-2010	38.713	38.713

Begroting en jaarrekening 2009 Begroting 2010

INKOMSTEN	Begroting 2009	JR 2009	Begroting 2010
Omschrijving			
Project Leefsituatie Pardonners	43.900	63.900	-
Project Leefsituatie Pardonners: presentatie boek	-	-	7.000
Project Recht op Recht o8	10.750	10.750	-
Project Pharos	6.500	6.982	-
Project medische zorg ongedocumenteerden.	-	5.000	-
Project Meldpunt misstanden vreemdelingendetentie	-	5.000	17.800
Project Migrantengroepen en ongedocumenteerde hulpvragers	-	-	75.600
Project Vrouwen zonder verblijfsvergunning	-	-	65.000
algemene ondersteuning (PIN en SKAN)	25.320	25.000	-
Haella	-	-	-
Stil	8.000	8.000	-
Cordaid	16.010	16.010	-
Dokters van de wereld	5.000	5.040	-
fondsen overig	-	580	-
contributies organisaties	7.740	8.840	2.500
contributies Nieuwsbrief LOS	3.000	2.695	3.000
inkomsten [buiten de] Boot via fondswerving	-	2.150	2.100
inkomsten [buiten de] Boot via donateurs	-	-	4.200
overige donateurs	-	1.135	2.000
huurinkomsten	8.000	7.419	8.000
inkomsten themabijeenkomsten	2.000	-	2.000
overige inkomsten / verkoop	2.000	1.186	1.000
rente ASN spaarrekening		135	
nog te werven			24.350
Totaal inkomsten	138.220	169.822	214.550

UITGAVEN

Begroting 2009

JR 2009

Begroting 2010

Omschrijving

salariskosten	90.000	91.461	140.650
ziekteverzuimverzekering	3.500	461	3.500
bijscholing werknemers	-	-	3.000
overige kosten werknemers	-	285	500
kosten Projecten (incl reiskosten)	7.470	7.535	9.000
kosten presentatie boek P Leefsituatie pardonners	-	-	7.000
kosten Fondswerving	8.000	11.182	8.700
huurkosten kantoor	12.000	11.282	12.000
energie, water en andere woonlasten	2.500	2.784	3.000
kleine huishoudelijke inventaris	100	44	100
kleine kantoorinventaris	500	-	1.000
telefoon	1.600	1.383	2.000
porto	300	363	500
drukwerk	200	784	500
kantoorartikelen	300	573	750
kosten internet	500	786	500
service kopieer apparaat	400	257	400
koffie/thee e.d.	2.000	228	1.000
kosten bestuur	-	-	2.000
themabijeenkomsten	2.000	-	2.000
publicatie [buiten de] Boot	-	1.439	5.500
documentatie en informatie	3.000	1.359	3.000
reiskosten werknemers mbt LOS	1.000	694	1.000
administratiekosten en accountantsverklaring	-	-	3.500
verzekering	700	721	800
bankkosten	150	93	150
overige algemene organisatiekosten	-	558	500
onvoorzien	2.000	450	2.000
Totaal uitgaven	138.220	134.721	214.550
Resultaat boekjaar	-	35.102	-

Kanaalstraat 243 • 3531 CJ Utrecht
tel 030 2990222 • fax 030 2990223
e-mail info@stichtinglos.nl